

LNS muzejam – 45 gadi

LNB 9. kongresa laikā 1974. gada 6. septembrī kultūras namā “Rītausma” svinīgi tika atvērts LNS Vēstures muzejs. Taisnības labad jāteic, ka laika gaitā materiāli tika izvietoti un pārkārtoti dažādās telpās, vienu brīdi atradās pat pagrabā. Bet kopš 2015. gada jaunā veidolā muzejs atgriezies kultūras centrā “Rītausma”, kur izvietots speciāli tam sagatavotajā telpā.

Tālāk lasiet 9. lpp.

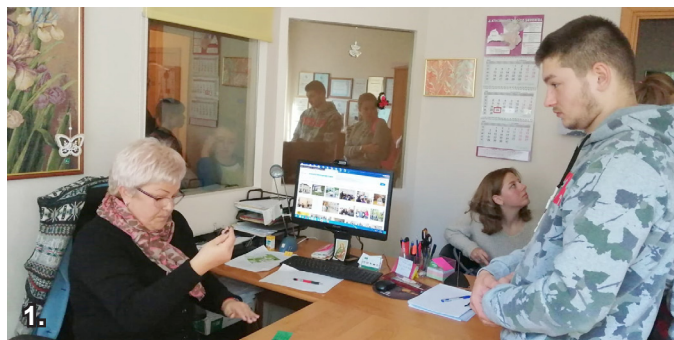
Par darbu bez barjerām

25. septembrī Maskavā Krievijas Nedzirdīgo biedrība rīkoja starptautisku konferenci “Nedzirdīgie var visu – nodarbinātība bez barjerām” darbiekārtošanas un profesionālās izglītības ieguves jautājumos personām ar dzirdes traucējumiem. Šajā konferencē piedalījās arī Latvijas Nedzirdīgo savienības prezidente Sandra Gerenovska. Maskavā viņu uzņēma ļoti pozitīvi un sirsnīgi.

Tālāk lasiet 3. lpp.

Nedzirdīgo nedēļas notikumi

Šogad Pasaules Nedzirdīgo federācija par Starptautiskās nedzirdīgo nedēļas devīzi noteikusi "Tiesības uz zīmju valodu ir visiem!". Latvijā tā risinājās no 23. līdz 28. septembrim.

Tālāk lasiet 5. lpp.

LNS Goda biedre DAINA ZVANĪTĀJA dzimusi 1939. gada 26. oktobrī. Beigusi Rīgas Nedzirdīgo bērnu skolu un Raiņa vakarskolu. Līdz skolas gaitu sākumam viņa nemaz neprata zīmju valodu, jo dzīvoja laukos, vecāki bija dzirdīgi lauksaimnieki.

Vislielākie nopelni D. Zvanītājai ir sporta jomā. Viņa ir vairākkārtēja Latvijas nedzirdīgo čempione galda tenisā, novusā, šahā, ātrsliedošānā.

1964. gadā viņa kļuva par PSRS nedzirdīgo čempioni galda tenisā. Bija vairākkārtēja Baltijas čempione ātrsliedošānā.

Latvijas dzirdīgo galda tenisa izlasē viņa spēlēja 4 – 5 gadus.

Pēc Rīgas Nedzirdīgo skolas Daina aizgāja strādāt uz Rīgas MRU, jo tur varēja dzīvot kopmītnē.

Jau skolas gados Daina sāka spēlēt teātri, tāpēc, dzīvojot Rīgā, pieteicās "Rītausmas" drāmas kolektīvā. Nospēlēja tur apmēram desmit gadus, bet visspilgtāk atceras iestudējumu "Pūt, vējiņi!"

D. Zvanītāja ir darbojusies arī sabiedriskajā lauciņā. Viņa ir bijusi Latvijas Nedzirdīgo biedrības Centrālās valdes locekle, Rīgas nodaļas valdē, vairāku LNB kongresu delegāte. Darbojās arī Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas valdē tās darbības pirmajos gados.

Daina darīja to, ko reti kurš nedzirdīgais dara – rakstīja rakstus "Kopsoli".

Kad 1996. gadā viņa atguva savu vecāku īpašumu Jēkabpils pusē, viņa pārcēlās uz turieni. Daudz laika un spēka izlietoja, atjaunojot īpašumu, kuru saņēma ļoti sliktā stāvoklī. Tagad Daina dzīvo pie meitas Lielbritānijā. ▲

Latvijas Nedzirdīgo savienības valde sirsnīgi sveic LNS Goda biedri Dainu Zvanītāju 80 gadu jubilejā un novēl veselību un dzīvesprieku. Lai gan pašlaik esam dažādās valstīs, tomēr domās esam kopā.

LNS valde

LNS vadības kalendārs

LNS prezidente SANDRA GERENOVSKA

17.09 Piedalījās intervijā jautājumā par Starptautisko nedēļu, Starptautisko dienu un latviešu zīmju valodu. Atbildēja uz jautājumiem žurnālistei. Intervija ir ievietota www.riga.lv.

23.09 Tikās ar zemes platības Kandavas ielas 24, Rīgā, bijušās īpašnieces pārstāvi jautājumā par šīs zemes sadalīšanu, jo LNS ir nopircis tikai domājamo daļu. Līdz ar to zemes gabals, ko LNS nenopirka, pēc LR likumdošanas ir kopīpašums, tāpēc Rīgas dome piestādījusi LNS rēķinu par nekustamā īpašuma nodokli autostāvēšanai. Šobrīd notiek dokumentācijas kārtošana, lai sadalītu zemes gabalus. 15. oktobrī notiks abu pušu tikšanās un robežu apsekošana.

24.09 – 26.09 Atradās komandējumā Maskavā, piedalījās konferencē "Nedzirdīgie var visu – nodarbinātība bez barjerām". Skat. blakus atsevišķā rakstā.

27.09 Piedalījās LNS rīkotajā paneldiskusijā "Cilvēktiesības no likumdošanas līdz praksei. Labās prakses piemēri. Problēmas". Pārstāvēja LNS intereses diskusijā, sniedza informāciju par pastāvošām problēmām, ierosināja risinājumus, piemēram atcelt stundas likmi surdotulku pakalpojumiem vai atļaut izmantot tās pēc solidaritātes principa.

Piemēram, Jānis neizmantoja visas atļautās 120 stundas, tās var izmantot Pēteris. 07.10.2019 no LM ir saņemta informācija, ka Invaliditātes likuma turētāji piekrituši izņemt stundas no likuma par surdotulka pakalpojumiem.

Kad varētu tikt iniciēti šādi grozījumi, nav zināms. Varētu apsvērt iespēju, ka izglītībai apjomu varētu nelikt, bet saskarsmei apjomu pagaidām varētu atstāt, kamēr nav grozīts likums.

Lai tā arī notiek – no LM mutes Dieva ausī. Cerēsim, tiklīdz Invaliditātes likums tiks atvērts, priekšlikumu skatīs un Saeimas deputātiem būs labs noskaņojums, lai vairākums to atbalstītu.

28.09 Dalība Starptautiskās nedzirdīgo dienas pasākumos – rīta pusē paneldiskusijā par vardarbību, pēc tam koncertprogrammas vērošana.

1.10 Tikšanās ar Kasparu Reķi un viņa komandu, pārrunāta iespēja par nedzirdīgo cilvēku nodarbinātību sociālajos uzņēmumos.

3.10 Pēc EUD lūguma sagatavotas un nosūtītas vēstules Latvijas 8 ES parlamenta deputātiem ar lūgumu atbalstīt cilvēku ar īpašām vajadzībām komitejas izveidošanu Eiropas Parlamentā.

8.10 Neformāla tikšanās ar LNS valdes locekļiem, pārrunātas problēmas, turpmākie darbi un sadarbība, gatavojoties LNS simtgadei utt.

Pēcpusdienā tika rīkota iepirkumu komisija par FM sistēmu iepirkšanu.

LNS viceprezidente INESE IMMURE

Septembrī komunikācija ar Rīgas domes (RD) Izglītības, kultūras un sporta departamenta projektu un sabiedrības integrācijas nodaļas vadītāju Ilonu Stalidzāni par iespēju sagatavot RD aktuālās ziņas zīmju valodā un tās ievietot pašvaldības mājaslapās. Sarunā piedalījās arī SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" valdes locekle Lilita Janševska. Jau oktobra sākumā RD parakstīja līgumu ar SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" par 20 video rullīšu sagatavošanu šajā gadā. Katrs video rullītis būs 3-5 minūtes garš par konkrētu tēmu, piemēram, pašvaldības struktūra, Klientu apkalpošanas centrs un tā sniegtie pakalpojumi, pieejamība pirmsskolas izglītībai utt. RD ir pirmā pašvaldība, kura pati finansē savu ziņu sagatavošanu zīmju valodā.

5.09 organizēta LNS zīmju valodas tulku atestācijas komisijas sēde. Zīmju valodas tulkošanas prasmes pārbaude tika veikta 4 SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" tulkmei.

26.09 un **7.10** dalība Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas Mediju politikas apakškomisijas sēdē par LNS priekšlikumu iekļaušanu likumprojektā "Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likums". LNS savā priekšlikuma izstrādē izmantoja Ungārijas pieredzi, kura savā Mediju likumā detalizēti pa gadiem norādījusi TV raidījumu apjoma pieaugumu cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Apakškomisija uzskatīja, ka tāds detalizācijas līmenis jāiekļauj sabiedriskajā pasūtījumā Latvijas Televīzijai. Komisija vēl turpina darbu, lai likumprojektā noformulētu uzdevumu sabiedriskajiem medijiem nodrošināt raidījumu pieejamību zīmju valodā un ar subtitriem.

30.09 tikšanās ar Reini Fjodorovu, Rīgas Mākslas un mediju tehnikuma fotogrāfijas pedagogu, lai pārrunātu sadarbības iespējas ar LNS par fotogrāfiju izstādes veidošanu, vēltu LNS 100- gadei.

10.10 kopā ar otru viceprezidenti Brigitu Lazdu, biedrību vadītājiem, sociālā darba speciālistiem un zīmju valodas tulkmei apmeklēja semināru par nedzirdību-neredzību, ko rīkoja Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā. ▲

Sākumu lasiet 1. lpp. "Konference "Nedzirdīgie var visu": nodarbinātība bez barjerām"

Prezidente mutisku uzaicinājumu piedalīties konferencē saņēma no Krievijas Nedzirdīgo biedrības prezidenta Staņislava Ivanova jau Parīzē Pasaules Nedzirdīgo federācijas rīkotajā kongresā.

Konferences organizēšanā palīdzēja biedrības partneri – FGB "Federālais zinātniski klīniskais centrs otorinolaringoloģijā", kas nodrošināja lieliski aprīkotu telpu, kā arī "So-Audio" un GC "Austrumu Audio" organizācija kā lielākie Krievijas surdotehnikas ražotāji nedzirdīgajiem.

Akuālākā tēma – profesionālās izglītības ieguve, darbiekārtošana

Konference tika veltīta Krievijā aktuālajām un asajām profesionālās izglītības ieguves problēmām cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem un viņu darbiekārtošanu. Bet, cik tie ir asi, liecina tāds fakts: šobrīd Krievijas Federācijā nodarbināti ne vairāk kā 30% no kopējā dzirdes invalīdu skaita darbspējīgā vecumā.

Krievija, ratificējot ANO Konvenciju par invalīdu tiesībām, tādējādi pievienojās starptautiskajiem dokumentiem, kas aizsargā šīs tiesības, un situācija sāka mainīties. Tomēr vēl nevar runāt par to, ka būtu mainījusies personu ar dzirdes traucējumiem darbā iekārtošanas sistēma. Ir labi piemēri cilvēku veiksmīgai sadarbībai – tie ir arī daži hipermarketi, interneta veikals „Юлмарт”, bet diemžēl tie ir tikai ekskluzīvi piemēri.

Lielākā daļa darba devēju nav gatavi ņemt nedzirdīgus un vārdzirdīgus darbā, baidoties no problēmām saskarsmē ar nedzirdīgajiem darbiniekiem. Tāpēc Krievijas Nedzirdīgo biedrības (turpmāk tekstā - KNB) vadība ir nolēmusi sistēmiski risināt šo problēmu, pievēršot tai pastiprinātu varas un sabiedrības uzmanību.

Konferencē piedalījās...

... pārstāvji no Azerbaidžanas, Armēnijas, Baltkrievijas, Latvijas un Moldāvijas – kopā 152 cilvēki no 14 Krievijas reģionālajām biedrībām – to vidū reģionālo nodaļu priekšsēdētāji, valsts izpildvaras, profesionālās vidējās un augstākās izglītības iestāžu pārstāvji, lielākie darba devēji, mediji. Konferences moderatori bija KNB viceprezidents Nikolajs Čušjans un prezidenta padomdevēja Lidija Frolova.

Konferencē piedalījās šādi viesi: Otorinolaringoloģijas centra direktors Nikolajs Daihess, Invalīdu lietu komisijas Krievijas Federācijas prezidenta sekretārs Vladimirs Popovs, Valsts politikas departamenta direktora vietnieks profesionālās izglītības un Krievijas Federācijas Izglītības ministrijas kadru sagatavošanas jomā Sergejs Kartoškins, programmu izstrādes un īstenošanas metodoloģijas nodaļas vadītāja

Jeļena Ščokina un valsts politikas departamenta nodaļas vadītāja Svetlana Mokaļeva.

Pirmie ar ziņojumiem uzstājās citu valstu nedzirdīgo organizāciju pārstāvji.

Baltkrievijas pieredze

Nedzirdīgo Centrālās valdes priekšsēdētāja vietiece Svetlana Gaņejeva un organizatoriskās un masu darba nodaļas priekšnieks Aleksandrs Kļimovičs ziņoja par Baltkrievijas Nedzirdīgo biedrības pasākumiem nedzirdīgo nodarbinātības veicināšanā.

Uzziņai! 9 Baltkrievijas uzņēmumos strādā 1841 invalīds ar dzirdes traucējumiem (kopumā republikā ap 10500 nedzirdīgo). Citos uzņēmumos strādā vairāk nekā 3000 nedzirdīgo. Iedzīvotāju nodarbinātības valsts fonds finansē izdevumus par iekārtu, materiālu, invalīdu darba samaksu.

Staņislavs Ivanovs, KNB prezidents

Profesora Sergeja Gila "Uzņēmējdarbības pasākumi" treniņi

Uzaicināta tikai Latvija

LNS prezidente Sandra Gerenovska sniedza informāciju par esošo situāciju nedzirdīgo nodarbinātībā Latvijā un viņu profesionālajā apmācībā. Visvairāk Krievijas Nedzirdīgo organizācijas vadību interesēja "valsts deleģētās funkcijas", valsts pasūtījums un likumdošana saistībā ar to.

Fakts salīdzinājumam! Latvijā valsts ikdienas sociālo jautājumu risināšanai vienam nedzirdīgam cilvēkam apmaksā surdotulku līdz 120 stundām gadā un profesionālās un augstākās izglītības iegūšanai 480 akadēmiskās stundas viena mācību gada laikā, bet Krievijā valsts vienam apmaksā tikai 40 stundas gadā.

No Baltijas valstīm uz konferenci bija uzaicināta tikai Latvija. Krievijas puses pārstāvji

bija pārsteigti par Latvijas atsaucību un spēju kopā sadarboties.

Bija arī vairāku tādu starptautisku projektu prezentācija, kuros piedalās tikai dzirdes invalīdi.

Pieredze dažāda un ilggadīga

Andrejs Čulkovs iepazīstināja ar viņa vadītā Tulas Tehnisko tehnoloģiju tehnikuma darba pieredzi. Tehnikums ir atvērts 1948. gadā un palīdzējis apgūt virpotāja, atslēdznieka un frēzētāja profesiju. Satavo elektronisko iekārtu operatorus, šūšanas iekārtu operatorus, apavniekus un speciālistus celtniecībā.

Nikolajs Čušjans savā prezentācijā "Cilvēki ar dzirdes traucējumiem mākslā" detalizēti skaidroja situācijas un barjeras, kas pastāv starp darba devēju un darbinieku. Viņš uzskata par lietderīgu, ka nedzirdīgo uz tikšanos ar darba devēju pavadītu tulks vai vārdzirdīgs cilvēks, kuram ir nepieciešamā informācija un kurš pārzina likumus, jo tādā gadījumā darba devējs nevar vienkārši atteikties darbu. Dažos gadījumos jāņem līdzi jurists.

Konferencē uzstājās arī veikalu un ātrās ēdināšanas restorānu tīklu, kā arī taksometru firmu pārstāvji. Viņi sniedza informāciju par veiksmīgu sadarbību ar Krievijas Nedzirdīgo biedrību.

Sociālās rehabilitācijas uzņēmumu KNB sistēmā palicis maz. Vairāki klātesošie pauda bažas par jaunās paaudzes nedzirdīgo izglītības uzlabošanu, kas sekmētu iestāšanos darbā jebkurā organizācijā.

"Valoda bez robežām" kā mērķis

Tika sniegta prezentācija "Valoda bez robežām" – par nedzirdīgo gidu profesionālo pieredzi. Maskavā šobrīd pieprasīti nedzirdīgie gidi, jo to apmeklē daudz nedzirdīgo tūristu no Eiropas un ASV.

Foajē tika organizēti pedagoģisko zinātņu doktora, profesora Sergeja Gila "Uzņēmējdarbības pasākumi" treniņi, meistarklases vidējās profesionālās izglītības organizācijām utml.

Pēc konferences notika visu nedzirdīgo organizāciju diskusija pie apaļā galda. Latvijai tika izteikts piedāvājums pievienoties apvienībai "WFD Austrumeiropas un Vidusāzijas valstu reģionālais sekretariāts".

Šajā apvienībā šobrīd sastāv 9 valstis – Azerbaidžāna, Armēnija, Baltkrievija, Gruzija, Kazahstāna, Moldāvija, Krievija, Uzbekistāna un Ukraina, kas savā starpā cieši sadarbojas, rīko kopīgus pasākumus, festivālus, pieredzes apmaiņas, tikšanās ar ārvalstu pārstāvjiem utt. Piemēram, Azerbaidžāna ļoti pateicās Krievijas nedzirdīgo biedrības prezidentam S. Ivanovam – tieši pēc viņa atbalsta vizītes Azerbaidžānā ir lietas, kas nedzirdīgo sabiedrībai mainās uz labo pusi. ▲

Sandra Gerenovska

Foto: no ВОГинфо.ру

18. Pasaules Nedzirdīgo federācijas kongress pulcē 137 valstu zīmju valodas lietotājus

No 23. līdz 27. jūlijam Parīzē notika Pasaules Nedzirdīgo federācijas (WFD) 18. kongress. Kongresa tēma “Zīmju valodas tiesības visiem” uzsver, ka pilnīga valodu tiesību izmantošana ir svarīga, lai sekmētu nedzirdīgo kopienas pilnīgu iekļaušanos sabiedrībā.

Tajā piedalījās 2536 dalībnieki no 137 valstīm. No Latvijas piedalījās prezidente Sandra Gerenovska, viceprezidente Inese Immure, kā arī sociālais darbinieks Ivars Kalniņš.

Kongresa atklāšana notika Parīzes Kongresu pilī. Uzrunu teica daudzi augsti viesi. Viņu vidū Parīzes mērs (Anne Hidalgo), kura pārsteidza publiku, zīmju valodā sveicot saņākušos un pasakot savu vārdu, uzvārdu un amatu. Savā uzrunā A. Hidalgo uzvēra, ka pil-sēta atbalsta iekļaujošu, viesmīlīgu un gādīgu struktūru attīstību: no oktobra Parīzes iedzīvotājiem būs iespēja mācīties zīmju valodu pašvaldību pieaugušoursos. **Anna Hidalgo: franču zīmju valoda ir pilnvērtīga valoda, un, cerams, ka tās atzīšana tiks nostiprināta Konstitūcijā.**

Tāpat auditorija ar vētrainiem aplausiem uzņēma īpašā viesā – Kanādas profesora, ANO Speciālā Ziņotāja minoritāšu lietās Fernanda de Varennessa uzstāšanos. Viņš savā runā atzina, ka zīmju valoda ir pilntiesīga valoda un ka tās vieta būtu līdzās citām mazākumtautību runas valodām.

Valstīm ir jāveic konkrēti likumdošanas un politiski pasākumi, lai nodrošinātu, ka nedzirdīgos atzīst par pilntiesīgu minoritāšu valodu lietotājiem un viņu kā valodu minoritāšu locekļu tiesības tiek aizsargātas un veicinātas bez diskriminācijas saskaņā ar starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.

Varennessa aicināja īpašu uzmanību pievērst zīmju valodas sistemātiskai iekļaušanai pakalpojumu sniegšanā tādās jomās kā nodarbinātība, izglītība, tiesiskums un veselības aprūpe.

Fernands de Varennessa: valstīm ir jāveicina zīmju valodu apguve, kā arī kvalitatīva izglītība šajās valodās.

WFD prezidents Kolins Allens savā runā norādīja, ka kongresa tēmai “Zīmju valodas

tiesības visiem” ir trejāds mērķis: 1) tā jāatzīst ne tikai starptautiskajos līgumos un rīcības plānos, bet arī jāīsteno, izmantojot spēkā esošo ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām un Ilgtspējīgas attīstības programmu līdz 2030. gadam;

2) tas papildina UNESCO Starptautisko pamatiedzīvotāju/pirmiedzīvotāju valodu gadu (2019) ar iespēju parādīt, ka visām zīmju valodām jābūt piešķirtam tādām pašām statusam kā runātajām valodām;

3) to jāuzskata kā ieguldījumu globālajai sabiedrībai kopumā.

Uzrunu teica arī Francijas Nedzirdīgo federācijas prezidents Vincent Cottineau un kongresa lielākie sponsori, piemēram, mums zināmais surdotehnisko palīgīdzekļu ražotājs JENILE, firma GOOGLE u.c.

Ceremonijas beigās – balva eksprezidentam

WFD Goda prezidente Liisa Kauppinen pasniedza savu balvu WFD prezidentam Kolinam Allenam (Colin Allen), kas 8 gadus neatlaidīgi cīnījies par nedzirdīgo cilvēku tiesībām uz savas – zīmju valodas lietošanu visās dzīves jomās.

Atklāšanas ceremonijā Francijas Nedzirdīgo organizācijas mākslinieki piedāvāja teatralizētu ceļojumu pa Parīzi – priekšnesumu “Parīze, es Tevi mīlu”.

Nākamajās četrās dienās

Notika lekcijas, kas aptvēra sešas galvenās tēmas: zīmju valodas un nedzirdīgo studijas; nedzirdīgo izglītība; starptautiskā sadarbība un attīstība; tehnoloģijas un pieejamība; veselība un nodarbinātība.

Kongresa programma bija ļoti piesātināta – lekcijas (kopumā vairāk nekā 100) notika paralēli 3 lielās zālēs. Lektorī – eksperti no visas pasaules: Beļģijas, Brazīlijas, Ugandas, Indijas, Lielbritānijas, Lietuvas un citām valstīm.

Kongresa oficiālās valodas bija starptautiskā zīmju valoda (starptautiskās zīmes), franču zīmju valoda, angļu un franču valoda rakstiskā formā.

Lekciju starplaikos

Dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar ap 100 lielformāta attēliem - posteriem jeb stenda referātiem ar aktuālu pētījumu rezultātiem. Piemēram, zīmju valodas atbalsta politikas un attieksmes salīdzinājums Lielbritānijā un Korejā, Jaunzēlandes zīmju valodas valde –

darbs ar valdību zīmju valodas veicināšanā un saglabāšanā, zīmju valodas mācīšana – grūtības un iespējas, zīmju valodas lietotāji un ģimenes veselības vēsture: vai informācija tiek veiksmīgi nodota nedzirdīgiem ģimenes locekļiem un citi pētījumi.

Varēja apmeklēt arī izstāžu standus, kur dažādu nozaru profesionāļi iepazīstināja ar saviem sasniegumiem vai ražojumiem, vai savu organizāciju. Tika demonstrēti surdotehniskie palīgīdzekļi, moderno tehnoloģiju izmantošanas iespējas komunikācijai ar dzirdīgo pasauli utt.

Kongresa noslēguma ceremonijā 27. jūlijā tika pasniegts WFD apbalvojums par īpašiem nopelniem. To saņēma 11 personas un organizācijas. Piemēram, apbalvojumu par veiksmīgu WFD konferences organizēšanu Budapeštā 2017. gadā saņēma Ungārijas Nedzirdīgo asociācija. Pasaules Zīmju valodas tulkus asociācija (World Association of Sign Language Interpreters (WASLI)) saņēma balvu kā labākais WFD sadarbības partneris. Īpašu medaļu par kongresa organizēšanu Parīzē saņēma WFD 18. kongresa organizēšanas komitejas vadītāja Ronit Laquerriere-Leven.

Prezidenta nobeiguma uzruna ar pateicībām

WFD prezidents Kolins Allens no sirds pateicās par iespēju 8 gadus vadīt pasaulē lielāko nedzirdīgo organizāciju un globālā līmenī cīnīties par nedzirdīgo tiesībām uz savu valodu – zīmju valodu.

Tāpat viņš pateicās WFD valdei par veiksmīgu sadarbību, Somijas Nedzirdīgo savienībai un Somijas valdībai, kas finansiāli atbalstīja WFD biroja (atrodas Helsinkos) uzturēšanu, un Francijas Nedzirdīgo savienībai un tās 90 brīvprātīgajiem par veiksmīgi noorganizēto 18. kongresu un 26 kongresa sponsoriem.

Pēc tam K. Allens iepazīstināja publiku ar jauno WFD prezidentu Joseph Murray, kurš WFD valdē jau nostrādājis 16 gadus.

Ceremonijas laikā klātesošie tika iepazīstināti un aicināti parakstīt WFD hartu “Par zīmju valodas tiesībām visiem” (*skat. iepriekšējā “Kopsolī” numurā*).

Ceremonijas beigās WFD un Korejas Republikas Nedzirdīgo organizācija parakstīja sadarbības līgumu par 19. kongresa organizēšanu Korejas pilsētā Jeju.

Klātesošie ar savīņojumu sekoja, kā tika nodots „stafetes kociņš” – WFD karogs nākamajai kongresa organizatorei – Korejas Republikai.

Nākamajā numurā sekos stāstījums par uzziņāto lekcijās. ▲

Inese Immure

Sākumu lasiet 1. lpp. **"Nedzirdīgo nedēļas notikumi"**

Tās ietvaros LNS noorganizēja daudzus un dažādus pasākumus. Visu nedēļu LNS muzejā Rītausmā tika rīkotas atvērto durvju dienas.

23. SEPTEMBRĪ Katru gadu 23. septembrī pasaulē tiek atzīmēta Starptautiskā zīmju valodu diena. Latvijā šajā pašā datumā atzīmē arī Latviešu zīmju valodas dienu. Kā veltījumu šai dienai LNS Rehabilitācijas centra Zīmju valodas attīstības nodaļā tika organizēta minilekcija "Zīmju valoda visiem" (6. attēlā). To vadīja Zīmju valodas attīstības nodaļas vadītāja Lilita Janševska. Sanākušie interesenti uzzināja, ar ko zīmju valoda atšķiras no runas valodas, ar ko nodarbojas Zīmju valodas attīstības nodaļa, daudzi ieinteresējās par nodaļas izdotajiem materiāliem, vārdnīcām, pasākām bērniem..

Par godu šai dienai Rīgas pašvaldība savā mājaslapā ievietoja īpašu publikāciju zīmju valodā, to joprojām var apskatīties šeit: <https://www.riga.lv/lv/news/18130>.

24. SEPTEMBRĪ bija atvērto durvju diena visā plašajā LNS impērijā (2. attēlā).

Norisinājās pasākums "Zīmju valoda nedzirdīgiem bērniem" – LNS viceprezidentes Brigitas Lazdas, LNS Rehabilitācijas centra (RC) Zīmju valodas attīstības nodaļas vadītājas Lilitas Janševskas, LNS Rīgas reģionālā biedrības priekšsēdētāja Ivara Kalniņa, RC Tulkus nodaļas vadītājas Sarmītes Biščuhas un LNS valdes locekļa Jura Grunduļa tikšanās pirmsskolas izglītības iestādē "Dzintariņš" ar bērniem, pedagogiem un vadību (1. attēlā).

Tikšanās laikā tika pārrunātas aktualitātes, kas interesē abas puses – par plašāku LNS sadarbību ar pirmsskolas izglītības iestādi „Dzintariņš”, par zīmju valodas būtisku nozīmi bērnu ar dzirdes traucējumiem izglītošanā un pāreju uz jaunām izglītības programmām, ievērojot Izglītības attīstības koncepciju „Skola 2030”.

Rēzeknes RB ieradās viesi no Rēzeknes valsts poļu ģimnāzijas – 10 klases skolēni, kuri tika iepazīstināti ar LNS un Rēzeknes biedrības darbību. Ģimnāzisti ar entuziasmu mācījās latviešu zīmju valodas alfabētu. Daži pat jau iemācījās parādīt savu vārdu. Viesiem ļoti patika!

Daugavpils biedrībā ieradās viesi no Daugavpils Stropu (logopēdiskās) pamatskolas – 18 nedzirdīgie skolēni un 4 skolotāji. Protams, biedrībā viņus sagaidīja vietējie biedri ar biedrības vadītāju priekšgalā, kas visu izrādīja un visu izstāstīja.

Rosība Rītausmā

25. SEPTEMBRĪ Nedzirdīgo nedēļas ietvaros notika trīs pasākumi Rītausmā.

PL. 12 LNS sadarbībā ar dienas centru "Rītausma" organizēja pārrunas "Mūsu senioru dzīve mūsdienās" (3. attēlā). Dienas centrā "Rītausma" (DC) ar nedzirdīgajiem senioriem tikās LNS viceprezidente Brigita Lazda, LNS Rīgas reģionālās biedrības priekšsēdētājs Ivars Kalniņš, klāt bija arī DC vadītāja Gunta Birnīte un darbinieki.

Kopīgi pārrunāja senioru dzīvi, viņu problēmas. Piemēram, ko darīt ar tiem senioriem, kuri vieni paši sēž mājās un nenāk uz DC. Pārrunāja dažādus gadījumus, kad pie ārsta līdzī vajadzēja tulkus.

Pārrunas notika plašajā virtuvē pie bagātīgi klātiem galdiem, uz kuriem viss bija pašu pagatavots.

PL. 16 notika pārrunas, kā nedzirdīgie izmanto pakalpojumu "Aptiekā ar e-tulku". Izrādījās, no klātesošajiem neviens netika izmantojis. Uz jautājumu, ja, piemēram, sāp galva, kur pirsiet zāles, kāds no publikas atbildēja, ka ies uz mājai tuvāko aptieku un tur sazināsies rakstiski. Daudzi cilvēki joprojām nav iemācījušies savās planšetēs lietot e-pasta programmu un Skype.

PL. 16.30 sākās Rīgas biedrības orga-

nizēts pasākums, uz kuru bija uzaicināta sabiedrība par atklātību "Delna" (5. attēlā). Tēma – korupcija un trauksmes celšana. Uz pasākumu ieradās ap 50 biedru. Viņi uzzināja ļoti daudz jauna, arī pavisam jaunus jēdzienus, piemēram, kas ir ētikas dilemma, interešu konflikts. Arī to, ka korupcijai ir trīs pakāpes: ikdienas, politiskā un liela mēroga korupcija.

Tika izskaidrots arī tas, kāpēc korupcija ir slikta, piemēram, tā ierobežo jauniešu iespējas, apdraud cilvēku veselību un dzīvību, visvairāk cieš nabadzīgie iedzīvotāji u.c.

Šo pasākumu joprojām var noskatīties Facebook LNS profilā, sadaļā "Video".

26. SEPTEMBRĪ, Nedzirdīgo nedēļas turpinājumā LNS delegācija devās apciemot nedzirdīgos biedrus Rīgas pansionātos "Ezerkrasti" (Berģu ielā 142) un "Jugla" (Braila ielā 2). Grupas sastāvā: LNS viceprezidente Brigita Lazda, Rīgas biedrības priekšsēdētājs Ivars Kalniņš un RC Tulkus nodaļas vadītāja Sarmīte Biščuha.

Pansionāta "Ezerkrasti" seši nedzirdīgie iemītnieki pastāstīja par saviem dzīves apstākļiem. Viņi bija ļoti kūtri ar stāstīšanu, B. Lazdai, I. Kalniņam un S. Biščuhai vajadzēja viņus pacietīgi un rūpīgi iztaujāt. Nedzirdīgie iemītnieki tur ir ļoti dažādi, viens, piemēram, nedzird, bet sazinās tikai rakstiski krievu valodā. Cits, vēl diezgan jauns, bet nekur negrib iet, uz LNS pasākumiem nenāk, uzskata, ka viņam visi ir sveši, izņemot bijušos skolasbiedrus.

Pansionātā "Jugla" nedzirdīgs/vājredzīgs iemītnieks ļoti labprāt pastāstīja par savu dzīvi – patiesībā tajā ir daudz problēmu, bet, jautāts, vai ir apmierināts ar savu dzīvi pansionātā, viņš atbildēja, ka ir apmierināts.

27. SEPTEMBRĪ bija iecerēta nedzirdīgā krievu karikatūrista Alekseja Simonova darbu izstāde Rītausmā.

Diemžēl viņu neielaida Latvijā, jo radās problēmas ar vīzu. Bet varēja apskatīt nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" gleznas. Daudziem patika!

Pētījums un diskusija par informācijas pieejamību

Šajā dienā Rītausmā notika diskusija "Cilvēktiesības no likumdošanas līdz praksei. Labās prakses piemēri. Problēmas." Diskusiju vadīja viceprezidente Inese Immure un LNS lepirkumu un projektu nodaļas vadītāja Aija Sannikova (7. attēlā). Diskusija tika organizēta valsts finansēta LNS projekta "LNS darbības stiprināšana cilvēktiesību ieviešanas jomā" ietvaros.

Tika prezentēti pētījuma "Kā nedzirdīgie cilvēki vērtē informācijas pieejamību Latvijā" rezultāti. Tajā piedalījās 172 sievietes un 141 vīrietis. Pētījums uzrādīja, ka nedzirdīgajiem

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Lasiet iepriekšējā lpp.

trūkst informācijas par valsts reformām. Piemēram, 67% aptaujāto atzina, ka informācija par administratīvi teritoriālo reformu daļēji/nav pieejama.

83% uzskata, ka publiskos informatīvos pasākumos jānodrošina zīmju valodas tulks. 79% vēlas, lai institūciju mājaslapās aktuālā informācija būtu zīmju valodā.

Diskusijā piedalījās dažādu valsts iestāžu speciālisti, bet skatītāji varēja uzdot jautājumus. No LNS puses diskusijā piedalījās LNS prezidente Sandra Gerenovska, LNS domes loceklis Edgars Vorslovs un LNS valdes loceklis Zigmārs Ungurs.

No iestāžu puses piedalījās: Viktorija Grišuļonoka (Tiesībsarga birojs), Iveta Grīnberga (Izglītības un zinātnes ministrija), Liene Purmale (Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO, Kristīne Lipiņa (Kultūras ministrija), Uldis Lielpēters un Dagnija Neimane -Vēvere (Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome), Vikija Valdmane-Rozenberga (Latvijas Televīzija), Ilze Rudzīte (Latvijas Pašvaldību savienība), Margarita Krišvalka (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija), Elīna Celmiņa un Aldis Dūdiņš (Labklājības ministrija).

Notika diskusija par informācijas pieejamību. Daudzi uzsvēra, ka nedzirdīgajiem informāciju iegūt traucē zemais izglītības līmenis un latviešu rakstītās valodas neizpratne, tāpēc svarīgās lietas jāskaidro zīmju valodā.

Z. Ungurs jautāja, kāpēc Neredzīgo biedrības žurnāla "Rosme" sniegtā informācija jau sen ir valsts apmaksāts sociālās rehabilitācijas pakalpojums, bet LNS sniegtā informācija nedzirdīgajiem tāda nav un tiek no valsts puses tikai beidzamajos gados un tikai daļēji apmaksāta.

Nedzirdīgo dienā – diskusija, koncerts, erudīcijas konkurss

28. SEPTEMBRĪ vispirms notika diskusija par vardarbību pret sievieti (skat. atsevišķā rakstā blakus).

Pēc tam svētku koncertā tika parādīti 23 lieliski priekšnesumi. Ovācijas izpelnījās vairāki kolektīvi, īpaši publika atbalstīja dzirdīgos, kuri iemācījušies melodeklamācijas zīmju valodā – Babītes pirmsskolas izglītības iestādes bērņus un jaukto kori "Burtnieks" (4. attēlā).

Pēc koncerta notika Erudīcijas konkurss ar 11 komandu piedalīšanos.

Saspringtā cīņā uzvaru izcīnīja komanda "Vēju pil-sēta", otrajā vietā komanda "Zelta rudens", bet trešajā – "Neapdzīvota sala". ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: Juris Grundulis

Vardarbībai NĒ!

Tieši Nedzirdīgo dienā 28. septembrī Rītausmā notika diskusija "Vardarbībai NĒ!". Paneldiskusiju organizēja Latvijas Nedzirdīgo savienība Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta finansiāli atbalstītā projekta "Intervence: stereotipi un vardarbība pret sievieti" ietvaros. Diskusiju vadīja projekta vadītāja Aija Sannikova.

Šī ir tēma, kas LNS vispār nekad tik plašā mērogā nav tikusi aplūkota – par vardarbību pret sievieti. Diskusija koncentrējās un šādiem problēmjautājumiem: vardarbība pret sievieti – izdomājums vai aktualitāte; kā vardarbība ietekmē pilsonisko līdzdalību.

Tika prezentēti aptaujas/pētījuma rezultāti, un tie liecināja, ka LNS biedru vidū vardarbība ir! Un pat diezgan liela, pārsvarā pret sievietēm. Daudziem tas bija mazliet šokējoši.

Pētījumā tika aptaujātas 105 sievietes un 76 vīrieši. Par vardarbības cēloni 90,6% atzīst alkoholismu. Visbiežāk vardarbība bijusi vērstā pret sievieti (154 gadījumi) un pret bērnu (107)! 78% aptaujāto dzirdējuši/zina par vardarbību nedzirdīgo sabiedrībā. 31% atzina, ka paši cietuši no vardarbības. Bet interesanti, ka 47% aptaujāto uzskata, ka vardarbība notiek nejausi!

Diskusija izdevās interesanta, dažu biedrību vadītāji minēja konkrētus varmācības piemērus. Vairāki runātāji pieminēja gadījumus, kad vardarbību piedzīvojuši sievieti uzreiz nevar atrast palīdzību. Bet pēc laiciņa viņai dusmas un aizvainojums pāriet un vairs negrib vērsties pēc palīdzības, un arī policijā ne.

Resursu centa "Marta" pārstāve Iluta Lāce skaidroja, kādas ir varmācības formas, kādas ir sieviešu iespējas saņemt palīdzību. Likums gan policijai, gan tiesai ļauj stingri nostāties upura pusē: ja cietusi prasa aizsardzība pret vardarbību, policijai ir tiesības varmākam likt pamest mājokli pat tad, ja tas ir viņa īpašums. Turklāt pāri darītājs nedrīkstēs upurim ne tuvoties, ne zvanīt, rakstīt vai kā citādi terorizēt.

Nodibinājuma "Centrs Dardedze" pārstāves Laila Balode un Janeta Bokaldere skaidroja vardarbības pret bērnu niānses.

Šī organizācija iestājas par drošu bērņību – brīvu no fiziskas, emocionālas, seksuālas vardarbības, novārtā pamešanas.

Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas galvenais speciālists Artjoms Kalacs savukārt skaidroja dažādas situācijas, pamatojoties uz likumu un Rīgas pašvaldības policijas pieredzi.

Ivars Kalniņš pastāstīja, ka viņam kā sociālajam darbiniekam ir zināmi vardarbības gadījumi ģimenēs, bet diemžēl sievietei cieš un aiz bailēm nevēršas pēc palīdzības. I. Kalniņš minēja vēl kādu problēmu. Vīrs strādā, bet slikti izturas pret sievieti. Sieva to pacieš, jo uzskata vīru par apgādnieku, kurš nes mājās naudu.

Sandra Gerenovska teica, ka mūsu cilvēkiem nav īstas izpratnes, kas ir vardarbība un daudzi vardarbīgu attieksmi pieņēmuši par normu. Tas jāmaina.

Karīna Pavlova stāstīja, ka ir apstrādājusī pētījuma anketas, un redzējusi cilvēku atbildes. Anketās cilvēki minēja situācijas, kad notika vardarbība. Piemēram, vīrietis sit sievieti, sieva sadod pretī. Visu to redz bērni, un viņiem izveidojas tāds ģimenes modelis, ka ģimenē viens otru sit. Nepieciešams organizēt praktiskus seminārus nedzirdīgajiem, lai tajos varētu piedalīties arī ģimenes.

Brigita Lazda pieminēja, ka daudzi negrib iet pie psihologa, jo uzskata, ka pie psihologa vēršas tikai ar psihiskām novirzēm. Bet šādu cilvēku skaits samazinās.

Vairāki runātāji pieminēja arī dzirdīgu vecāku vardarbīgu attieksmi pret savu nedzirdīgo bērnu. Kā tā izpaužas? Vecāki neļauj bērnam iet sabiedrībā – īpaši tas vērojams lauku reģionos. Vecāki neļauj nedzirdīgam bērnam precēties, iestāstot viņam, ka viņš nedzird, nav patstāvīgs, neko nesaprot, tāpēc nevar precēties. Nedzirdīgajam tiek apspiesta pašcieņa, pazemināts pašvērtējums un tādu situāciju nedrīkst pieļaut. ▲

Raksts ir sagatavots Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas līdzfinansētā projekta "Intervence: stereotipi un vardarbība pret sievieti" ietvaros. Par raksta saturu atbild biedrība "Latvijas Nedzirdīgo savienība".

Texts un foto: Zigmārs Ungurs

Reģionālajās biedrībās cep, peld un gatavo ziepes...

JELGAVĀ

Jelgavas grupas vadītāja Natālija Felkere šogad pirmo reizi piedalās Jelgavas pilsētas domes līdzfinansētā LNS projekta “Būsim aktīvi un radoši!” realizācijā.

Natālija dalās savos iespaidos: “Man jau ir pieredze pasākumu organizēšanā, bet projektā jādarbomas ar papīriem, to daru pirmo reizi un tas nav viegli. Jūnijā jelgavnieki piedalījās LNS pašdarbības festivālā. Dalībai tajā

gribējām apdrukāt kreklus ar Jelgavas pilsētas simboliku. Vajadzēja uzzināt, kur lētāk Jelgavas pilsētā kreklus var apdrukāt, jo svarīgi bija iekļauties budžetā. Apstaigāju apdruku firmas mūsu pilsētā, lai noskaidrotu cenas, tās bija augstas, tāpēc atļauties apdruku nevarējām. Bet sameklēju lētāko apdrukas firmu Rīgā. Forši, ka projektā iegādājāmie guašas krāsas. Tās izmantojām dekorāciju krāsošanai, lai piedalītos festivālā. Dekorācijas izmantosim arī nākotnē. Liels prieks, ka projekta ietvaros varam organizēt peldēšanas nodarbības. Tās ir vajadzīgas. Jau notika viena nodarbība, cilvēki ir apmierināti un aktīvi. Baseinā mēs peldējāmiešus divos celiņos, vietas pietiekoši, arī vienas nodarbības laiks 45 minūtes – labs. Sākumā pastāvēja dažas problēmas ar baseina apmeklējumu, bet tās veiksmīgi atrisinājām. Pēc pirmās peldēšanas nodarbības sāpēja visi muskuļi. Pārņākot mājās, ātri aizmiglu un labi izgulējos. Gribu pateikt

lielu paldies tiem cilvēkiem, kuri man palīdz projekta ietvaros. T. Lominska, V. Pāne, S. Bērzina, I. Pole, M. Veidemanis, V. Platācis, K. Legzdiņš, M. Indriksone piedalījās priekšnesuma sagatavošanā festivālam, bet A. Jermolovičs, Z. Felkers, L. Pāns ar savu transportu aizgādāja mūsu cilvēkus uz festivālu. Man prieks, ka mums tik superīga komanda un jelgavnieki aktīvi darbojas!”

Runājot par peldēšanas nodarbībām, savus viedokļus izteica arī citi jelgavnieki.

Māris Veidemanis: “Man patīk piedalīties peldēšanas nodarbībās, jaunībā skolas laikā nodarbojos ar peldēšanu. Peldēšana noteikti jāorganizē arī turpmāk.”

Valdis Alps: “Ļoti labi, ka šobrīd mums ir iespēja apmeklēt baseinu un nākotnē arī nepieciešams organizēt peldēšanas nodarbības, lai mūsu veselība būtu laba.” ▲

Teksts un foto: Kristaps Legzdiņš

DAUGAVPILĪ

Projekta “Varam, tāpēc arī darām!” ietvaros notiek pavārmākslas studijas nodarbības

Elvīra Čaika: “Mūsu klubā cilvēku atsaucība ir ļoti liela, katru reizi nodarbības apmeklē daudz cilvēku. Ausma Sadovska, kulināra un pavāre, ne tikai mums māca gatavot, bet arī iesaka to, ko nevajag pirkt. Piemēram, neiesaka pirkt margarīnu, jo tā sastāvs ir ļoti briesmīgs, labāk pirkt sviestu, tādu kā EKO. Patiess prieks, ka varam organizēt gatavošanas nodarbības, tās ir ļoti lietderīgas un uzskatu, ka tās vajadzētu organizēt arī turpmāk. Tagad mums ir savs cepeškrāsnis un plīts, varam jebkurā dienā nākt un kaut ko pagatavot. Dalība projektā deva iespēju iegādāties virtuves piederumus, kādus cilvēki principā nevar atļauties, bet tagad mūsu biedri var nākt un aktīvi darboties klubā.

Mums paveicās, ka kopā ar Ausmu ir iespēja apgūt veselīgas gatavošanas pamatprincipus. Viņas vecāki bija nedzirdīgi un viņa atnāca uz klubu, arī māc zīmju valodu. Kad mums bija IK “Nezinīši”, es aicināju Ausmu uz klubu, lai noskaidrotu, piemēram, kā pagatavot piparkūku, Vecrīgas kūkas. Ausma deva receptes un mēs mājās paši gatavojām. Kad rakstījām projektu, aicināju Ausmu apmācīt daugavpiliešus ēdienu gatavošanā. Viņa piekrita uzreiz, jāsaka gan, ka viņa nekad neatsaka, ja mēs kaut ko lūdzam. Viņa ir ne tikai profesionāla pavāre, bet arī ļoti forša un jauks cilvēks, un mūsu nodarbībās atmosfēra ir omulīga.

Savās nodarbībās mēs uzzinām jaunas receptes. Vienā no nodarbībām mācījāmiešus gatavot ķirbju krēmzupu. Visi klātesošie ļoti brīnījās par to, ka tajā var pievienot ingveru. Daudzi cilvēki pat nezināja, kas ir ingvers. Var šķīst, ka no ķirbja neko garšīgu nevar pagatavot, bet tā nav. Mēs nezinājām, ka var pagatavot krēmzupu. Tā garšoja vienkārši kolosāli, un jāatzīmē, ka tā bija ne tikai garšīga, bet arī veselīga.

Ēdienu gatavošanas noslēpumus apgūst ne tikai sievietes, bet arī vīrieši. Nodarbībās darbojas visi, kas atnāk: kāds mizo, kāds griež, visi ir nodarbināti.” ▲

Teksts un foto: Anita Slavinska

LIEPĀJĀ

Realizētajā projektā “Roku rokā kopā varam!” liepājnieki ļoti aktīvi piedalās ziepju darbnīcā, jo iepriekš nekas tāds ne-tika īstenots.

Māriete Oknere: “Jā, man tiešām patīk apmeklēt šīs ziepju nodarbības! Patīk viss, ko gatavojam, it sevišķi patīk, ka tiek pielietotas dažāda veida formas un krāsas. Piedaloties šajā projektā, pirmo reizi gatavoju ziepes, nekad agrāk neesmu to darījusi!”

Elmārs Sēks: “Man patīk apmeklēt šīs nodarbības, jo vismaz varu radoši izpausties un mājās nav jāgarlaikojas vienam! Patīk viss, ko gatavojam, ka var izvēlēties sev tīkamākās formas un krāsas, redzēt un priecāties par beigu rezultātu, kas katram ir sanācis. Bet gribētos arī iemācīties, kā gatavot vannas bumbas! Tagad pirmo reizi gatavoju ziepes, es pat brīnos, ka var paši pagatavot ziepes arī mājās, jo visu laiku domāju, ka ziepes gatavot var tikai speciālās ziepju fabrikās!”

Lonija Heidemane: “Patīk nodarbības, ir interesanti būt kopā ar jaukiem cilvēkiem, ar kuriem var papļāpāt gatavošanas procesā! Patīk iemācīties un gūt jaunas zināšanas, kādas sastāvdaļas būtu jāpievieno, lai ar katru reizi izdotos arvien labāk! Jo mans secinājums ir tāds, ka ziepes, kurām pievienojām eļļu/sviestu, iznāca daudz labākas, nekā tās, kurām eļļu/sviestu nepievienojām. Vislabāk man patīk ziepes, ko gatavojām – „apelsīns”! Pirmo reizi gatavoju, nekad agrāk nav gatavots! Tagad man mājās ir ziepju kolekcija no šīm nodarbībām dažādās krāsās, ar dažādām smaržām un formām!” ▲

Teksts: Gundega Paņko

Atradums: nedzirdīgā tēlniece Anele Balule

Latvijas Nedzirdīgo savienība līdz šim apzinājusi tikai nedzirdīgo tēlnieku Vilhelmu Vili Jāni Treiju, kas no 1934. gada līdz 1937. gadam vadīja Rīgas Nedzirdīgo biedrību, kā arī bija arī aktīvs sabiedriskais darbinieks. Viņš pārsvarā darbojās memoriālajā tēlniecībā.

Nupat aizrautīgā novadpētniece Edīte Pulere atradusi nedzirdīgu tēlnieci un spilgtu personību Aneli Baluli (1907–1979), kas dzīvoja un darbojās lielākoties Sēlijā.

Viņas darbi aplūkojami daudzos Latvijas un Lietuvas dievnamos. Anele Balule visai neilgi mācījās Laizānu kurlmēmo skolā Rēzeknes pusē, nedzirdīgo sabiedrībā viņa īsti neiedzīvojās. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc par viņu uzzinām tikai tagad.

Publicējam saīsinātu ieskatu Aneles Balules dzīves un radošā darba biogrāfijā.

Jūnija sākumā pasākumā Gārsenes pils 110 gadu jubilejā tika godināta divu vietējo mākslinieču – gleznotājas Irmes Vīksnes un nedzirdīgās tēlnieces Aneles Balules piemiņa.

Anele Balule dzimusi 1907. gada 2. jūnijā. Mirusi 1979. gada 31. martā, apbedīta Subates vecajos kapos.

Vēl ģimenē bija divi brāļi un divas māsas. Anele piedzima kurlmēma, taču bija apveltīta ar talantu un lielām darba spējām. Viņa radīja brīnišķīgus darbus – ģipša atlējumus, statujas, statuetes un citus darbus no koka un metāla, kas ir redzami Nīcgales, Sventes, Bebreņu, Aknīstes, Subates, Rubeņu un citās baznīcās Latvijā un Lietuvā.

Piemēram, Subates katoļu baznīcā ir viņas kokgriezumā veidots «Svētais vakarēdiens»

pēc Leonardo da Vinči gleznas (attēlā), bet uz sānu altāriem novietotas viņas darinātās dievmātes un Jēzus Kristus statujas, turpat arī eņģeļu tēli u. c. mākslinieces darinājumi.

A. Balule piedalījās restaurācijas darbos Subates, Gārsenes, Aknīstes, Vilkupes, Emsiņu un citās apkārtnes kapsētās Latvijā, kā arī Lietuvā ir meistarējis lietus pieminekļus un apmales. Viņa darīja visus lauku vīriešu darbus, prata apkalt zirgu, labot apavus u. c.

Anelei Balulei bija cieša sadarbība ar prāvestu Antonu Rukmani, kuru viņa ļoti cienīja, uzskatīja par savu garīgo tēvu un vienmēr centās izpildīt katru viņa vēlmi: restaurēja staciju cīņus, atjaunoja krāsas, salaboja rāmjus, deva Krusta ceļam jaunu vizuālo skatu.

Dievs un daba viņai nebija devuši dzirdēt un runāt, bet apveltījuši ar mākslinieces

talantu, asu prātu, izdomu un sievietei neraksturīgu fizisku spēku. Prata un labprāt strādāja visus vīriešu darbus. Nekad neredzēja viņu adām vai lāpām zeķi, lakats galvā bija tikai tad, kad jau gulēja zārkā. Galvā berete, ziemā ausaine. Satiksmes līdzeklis – velosipēds, vēlāk mopēds. Neparasti strādīga un akurāta.

Viņas mājas priekšā

stāvēja divas ģipsi veidotas statujas – Dievmātes Marijas un Jēzus Kristus. Laika gaitā Dievmātes statuju uzstādīja pie mātes kapa Subates vecajos kapos. Nevar apgalvot, bet iespējams, ka otra statuja tēva kapam.

Anelei mazā klētiņā bija ierīkota darbnīca, kur bija savi noteikumi: nedrīkstēja pieskarties nevienam priekšmetam un instrumentam. Anele atļāva stāvēt pavisam tuvu klāt un klusi vērot viņas darbošanos. Apbrīnojama bija viņas pacietību, izturot šo citu cilvēku klātbūtni.

Aneles tēvs Antons bija azartisks kāršu spēlmanis. Svētdienu pēcpusdienās viņu mājās pulcējās kāršu spēlmaņi no tuvākās apkārtnes. Kāršu spēlē vienmēr piedalījās arī Anele. Viņai patika arī dambrete.

Anelei patika citus izjokot. Ja tas izdevās, tad sirsnīgi smējās. Darīja tādus praktiskus darbus, kādi nebija ierasti pat vīriešiem: varēja apkalt zirgu, nogriezīt vīriešiem matus, taisīja bisēm laides. Cilvēki no tuvākas un tālākas apkārtnes nesa labot gumijas apavus un velosipēdu kameras. Pēckara gados lēja betona kapu apmales un pieminekļus. Vēl šobrīd daudzi no tiemi labi saglabājušies Gārsenes un apkārtnes kapos.

Mācītāji bieži brauca pie viņas pasūtīt darbus. Kolhoza laikā Anele gāja vākt sienu, siet rudzus, raut bietes.

Viņai bija vīrieša spēks, darīja visus darbus uz lauka, mežā, kūtī, kāva cūkas, taisīja un laboja darba rīkus, lika koka grābekļiem zarus utt. Izgatavojusi ļoti daudz kapu pieminekļu un apmaļu. Viņai visapkārt vienmēr bija

draugi, sapratās ar žestiem. Anele bija laba zīmētāja, ar vienu zīmēja vilcienu varēja uzzīmēt vīrieša profilu vai kādu dzīvnieku, patika zīmēt karikatūras

Anele Balule ir pelnījusi, lai viņas vārds un darbi tiktu saglabāti nākamajām paaudzēm, lai viņa kalpotu par piemēru, kā cilvēks, kurš, būdams nedzirdīgs, var attīstīt citas maņas un radīt lielas un paliekošas vērtības.

Raksta pamatā Edītes PULE-

RES publikācija laikraksta „Brīvā Daugava” numurā 13.08.2019.

Edīte Pulere apzinājusi Aneles Balules dzīvesgājumu, savākusi interesantas fotogrāfijas un sagatavojusi plašu rakstu par mākslinieci, kas nodrukāts Jēkabpils laikraksta „Brīvā Daugava” 2019. gada 13. augusta numurā. Milzīgs paldies laikrakstam “Brīvā Daugava”, tā galvenajam redaktoram Jānim Apīnim par iespēju pārpublicēt šo vērtīgo un interesanto rakstu!

Nesaīsinātu rakstu „Tēlnieci Aneli Baluli pieminot” lasiet šeit: http://www.ins.lv/lat/nezirdigie_masu_medijos/?doc=19208. ▲

**Sagatavoja: Ilze Kopmane
Foto no www.foto.eks.lv**

Mākslinieces veidotie divu eņģeļu tēli centrālā altāra sānos Rubeņu katoļu baznīcā.

Sākumu lasiet 1. lpp. LNS muzejam – 45 gadi

Pirmais ar ierosmi dibināt muzeju nāca LNS biedrs Jānis Seglis no Alūksnes. Pirmais muzeja pārzinis sabiedriskā kārtā bija laikraksta "Kopsoli" redaktors **Eduards Štāls** (1960 – 1969). Viņš kā dzirdīgs cilvēks 1959. gadā sāka strādāt nedzirdīgo sistēmā un uzreiz arī aicināja "saglabāt vēsturi" – vākt, apkopot un glabāt vēstures liecības. Taču gadu gaitā nomainījās vairāki atbildīgie par muzeja darbu un tā īsti neviens par to arī nerūpējās.

Pirmsākumā atsauce nebija liela, vajadzēja meklēt ilggadīgos biedrus un skolu darbiniekus, lūgt viņu palīdzību. Tādi bija Jānis Lasmanis – Nedzirdīgo biedrības „Immanuel” biedrs, Anna Rozīte – LNB Valmieras nodaļas priekšsēdētāja,

Jānis Madarājs – Valmieras Vājdzirdīgo skolas direktors, Hermīne Kļaviņa – Valmieras Vājdzirdīgo skolas muzeja vadītāja, Ēriks Dambis, Georgs Poršs no citi LNB biedri. Bet vislielāko ieguldījumu muzeja materiālu krātvē devis bijušais Rīgas Nedzirdīgo skolas direktors **Aleksandrs Pārupe**.

1994. gadā LNS gaisotnē atkal virmoja doma par muzeja atjaunošanu. Šī darba veicēja bija Regīna Rizika, un viņa atzina, ka iepriekš citu entuziastu padarītais diemžēl gandrīz pilnīgi aizgājis postā vai pazudis, tā-

pēc viss jāsāk no jauna. Toreizējā muzeja vadītāja Regīna Rizika rūpīgi pārskatīja, sakārtoja materiālus un sniedza vērtīgus padomus muzeja materiālu sakārtošanā.

1996. gadā "Rītausmas" viens stūris tika uzspridzināts, logu stikli izbira. Par laimi, stendi palika veseli. No griestiem bira apmetums, pēc kāda laika bija jāveic kosmētiskais remonts.

2001. gadā LNS muzejs pārcelts uz jauno LNS mītni Elvīras ielā 19 (1. attēls). Stendus iekārtoja no jauna ar bagātākiem materiāliem zināmā secībā, vizuāli noformētus. Muzeja sabiedriskā vadītāja bija Monika Rublovska (Caica), viņas sabiedriskais palīgs – Ansis Smons un noformēšanā līdzēja Ērika Caune.

“Veciem, kur kavēties atmiņās; jauniem, kur iepazīties ar bijušo!”

Muzejā glabājas pašam muzejam vērtīga mape, kurā hronoloģiskā secībā sakārtotas savāktās laikrakstu publikācijas, dokumentu kopijas u.c. Agrāk darbojās Latvijas Nedzirdīgo savienības muzeja padome, bet tagad vairs nav.

Mūsdienās muzejs atrodas *Rītausmā*, 2. stāvā, ir labi iekārtots, apgaismojums ir lielisks, eksponāti labi aplūkojami, tajā izmantoti tehnoloģiju sasniegumi (2. attēls). Piemēram, izveidoti stendi ar ieskenētām fotogrāfijām, bet oriģināli izvietoti skapjos. Uz vietas ir ie-

spējams ieskenēt materiālus. Ja cilvēki nevēlas atstāt savas fotogrāfijas un dokumentu oriģinālus, tos var ieskenēt kā vēstures liecību muzeja vajadzībām un pašus dokumentus paturēt pie sevis. ▲

Līga Pauniņa

Foto: no LNS muzeja arhīva un Līga Pauniņa

Jauniešu centru turpmāk vadīs Artis Ozols

Rītausmā 12. oktobrī notika LNS Jauniešu centra (JC) pārvēlēšanu konference. Sapulcējās ap 52 konferences dalībnieki.

Jaunieši sprieda par to, kā piesaistīt Jauniešu centram vairāk jauniešu. Jauniešiem ir vēlme paskatīties, kā jauniešu organizācijas strādā mums kaimiņos – Lietuvā, Igaunijā, grib organizēt pieredzes apmaiņas braucienus.

Par jauno JC priekšsēdētāju ievēlēja Arti Ozolu. JC padomē vēl būs viņa vietnieks Paulis Kalniņš un padomes locekļi Elīna Žurakovska, Maira Bruže, Loreta Krūka, Emīlija Balode, Intis Zvirbulis.

Jaunais JC vadītājs Artis Ozols "Kopsolim" teica, ka grib uzklaut jauniešu problēmas un idejas, tāpēc būs ļoti pieejams. Jebkurš no jauniešiem var vērsties pie viņa un izrunāties, uzticēt savas vēlmes.

JC apvieno nedzirdīgos jauniešus un LNS biedrus vecumā no 15 līdz 30 gadiem. Uz 12.10.2019 JC bija 92 biedri. ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: Artis Ozols

VZ apskats

VZ Nr. 96 – Kas ir helikobaktērijas? Ļoti daudzi to nezina, pat nezina šādu vārdu. Bet helikobaktērija ir ārkārtīgi izplatīta un mīt kuņģī 50 % pasaules iedzīvotāju, dažos reģionos pat 70%! Vairākums cilvēku to iegūst jau bērna vecumā. Ļoti bieži ir tā, ka cilvēkam kuņģī ir helikobaktērijas, taču, ja viņam ir spēcīga imunitāte, tad baktērijas nekādu sliktumu nespēj nodarīt.

VZ Nr. 99 – No 25. maija visā Eiropas Savienībā sāka darboties Vispārīgās datu aizsardzības regulas (noteikumu) prasības. Šīs prasības nemaina līdzšinējos fizisko personu datu aizsardzības principus, bet noteikumi ir stingrāki un soda naudas daudz lielākas.

VZ Nr. 100 – Vēlreiz par personas datu aizsardzību. Ir viens pluss, jo tagad mēs varam izmantot automašīnā videoreģistrātorus un par to nekas nebūs jāmaksā un jāreģistrē. Arī filmēt varam visu, ko vēlamies. Taču videonovērošanu var veikt tikai personiskām vai mājas un ģimenes vajadzībām, piemēram, savu bērnu novērošanai savā pagalmā. Bet nedrīkst publicēt šos ierakstus, nedrīkst tos likt internetā! ▲

Videoziņas var noskatīties

Vidzemes Kurlmēmo biedrība dibināta pirms 90 gadiem

24. augustā LNS Valmieras RB organizēja piemiņas pasākumu Valmieras Gaujas krasta vidusskolā (agrāk – Valmieras Vādzirdīgo bērnu internātskola) par godu Vidzemes Kurlmēmo biedrībai, kas dibināta pirms 90 gadiem.

Pasākumā ieradās paši valmierieši un arī rīdzinieki.

Visi sanākušie noskatījās LNS muzeja sagatavoto prezentāciju „Īsumā par svarīgāko Vidzemes Kurlmēmo biedrībā”, kā arī stāstījumu par to, kā tapa Vidzemes Kurlmēmo biedrība un veidojās tās darbība.

Par Vidzemes Kurlmēmo biedrības un LNS Valmieras reģionālās biedrības vēsturi pastāstīja Valmieras skolas skolotāja un Valmieras RB aktīviste Uldze Strazdiņa. Pēc tam tika novadīta ekskursija pa skolas telpām un ēdnīcā pie zviedru galda pasākumu papildināja stāstījums, skatot foto albumus, preses materiālus, vēsturisko

dokumentu klāstu, kā arī savā starpā dalīšanās atmiņās.

Notika gājiens uz pilsētas kapiem, kur tika apmeklētas skolas dibinātāja un pirmā direktora Vīlpa Švēdes un nedzirdīgā dzejnieka Rietekļa atdusa vieta.

Biedri zīmju valodā nodziedāja Rietekļa dziesmu „Še, kur ligo priēžu meži”, nolika ziedus un sveci. Tika apmeklēts arī skolas bijušā skolotāja Jāņa Madarāja kaps, jo biedri atcerējās un pieminēja to, ka viņš ilgus gadus glabāja pie sevis Vidzemes Kurlmēmo biedrības dokumentus, kurus pēc tam uzdāvināja LNS muzejam. ▲

Līga Pauniņa

Ieskats Vidzemes Kurlmēmo biedrības vēsturē

1929. gada 21. augustā Rīgas Apgabaltiesā reģistrēti Vidzemes Kurlmēmo biedrības statūti, kurus parakstījuši biedrības dibinātāji: Ernests Fridrihs Ulmanis, Edvards Pavasars, Artūrs Breikšs, T. Jerkins, Kārlis Mendziņš un Jēkabs Vanags. Biedrības šūpulis un mājvieta bija Valmieras Kurlmēmo skola, jo tolaik tieši tur bija koncentrēta nedzirdīgo sabiedriskā rosība.

Zīmīgi, ka Vidzemes Kurlmēmo biedrības pirmā biedru sapulce notika reizē ar jaunā skolas nama iesvētīšanu – 1929. gada 1. septembrī, kad tajā iestājās 55 biedri – no Valmieras, Alūksnes, Gulbenes un citiem apriņķiem. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja skolas priekšnieku Ernestu Ulmani. Biedrības mērķis bija visur un arvien palīdzēt nedzirdīgiem

1930. gada maijā biedrībā jau skaitījās 110 biedri. Valde nolēma izdot laikrakstu “Kurlmēmo Dzīve”. 1930. gada vasarā tā sāka vākt līdzekļus pirmā Valmieras Kurlmēmo skolas priekšnieka Vīlpa Švēdes pieminekļa celšanai skolas parkā. Šim nolūkam rīkoja mantu izlozi. Pie biedrības nodibināja sporta sekciju, kuras vadību uzņēmās skolotājs Hugo

Traubergs (Tērauds).

1933. gadā par biedrības priekšsēdētāju un “Kurlmēmo Dzīves” redaktoru ievēlēja skolas priekšnieku Pauli Kunstmani. Švēdes pieminekļa izveidi uzticēja nedzirdīgajam tēlniekam V. Treijam. Nodibināja dāmu komiteju un biedrības biroju. 1934. gadā svarīgākais notikums biedrības dzīvē bija Vīlpa Švēdes pieminekļa atklāšana – svinības notika 1934. gada 20. maijā

1935. gadā biedrība atvēra padomu došanas punktu nedzirdīgajiem. Tas darbojās sekmīgi, sniedzot padomus arod-tiesiskos un citos jautājumos.

Vēstures cienīgs ir fakts, ka Vidzemes Kurlmēmo biedrība 1936. gada 31. maijā Vasarsvētkos noorganizēja pirmo Nedzirdīgo dienas sarīkojumu Valmieras kurlmēmo skolas telpās. Pēc svinīgās daļas notika koncerts, un pamazām šis pasākums kļuva par tradīciju. Nedzirdīgo dienas sarīkojumā piedalījās ap 75 nedzirdīgie no visas Latvijas. Tas bija solis uz priekšu nedzirdīgo vienošanai kopējā darbā.

1938. gadā par biedrības

priekšnieku un “Kurlmēmo Dzīves” redaktoru ievēlēja skolas priekšnieku Hugo Traubergu (Tēraudu). Biedrība sarīkoja nedzirdīgo darbu izstādi un arī otrās Nedzirdīgo dienas Valmierā.

1939. gada Vasarsvētkos notika 3. Nedzirdīgo dienas ar sporta sacīkstēm.

Pēdējais protokols par biedrības darbību Vidzemes Kurlmēmo biedrības protokolu grāmatā ierakstīts 1944. gada 5. martā.

Tajā biedrība paredz svinēt 15 gadu darbības atceri. Taču par tālāko biedrības darbību ziņu vairs nav.

Vidzemes Kurlmēmo biedrība arvien ir centusies strādāt visu Latvijas nedzirdīgo vienošanas garā, atbalstot savienību dibināšanu un draudzību, kopā ar pārējām biedrībām rīkojot Nedzirdīgo dienas. Savā iekšējā dzīvē biedrība centusies izkopt biedros sadarbības un vienprātības garu, valstisku apziņu. ▲

Uldze Strazdiņa

Foto: no LNS muzeja arhīva

„Rītausmas” jauniešiem treniņnometne uz „Tallink” kuģa

Kā jau katru gadu pirms jaunās deju sezonas LNS kultūras nama „Rītausma” jauniešu deju kolektīvs organizē deju nometni, taču šoreiz viesu nama vietā tika izvēlēta neparasta vieta – „Tallink” prāmis „Isabelle” ceļā uz Zviedriju un atpakaļ.

Šajā treniņnometnē nebija paredzēts traki daudz darba ar jauniem priekšnesumiem – tikai atsvaidzinātas nupat notikušās izrādes „Nedzirdīgie arī raud!” dejas, tāpēc varējām atļauties nedejot no rīta līdz vakaram, bet baudīt saturīgu atpūtu.

Ar lielu atkaltikšanās prieku pēc vasaras atpūtas uz prāmja uzkāpām 27. augusta pēcpusdienā. Bet brīvība un saules baudīšana uz klāja nebija ilga, jo kolektīva vadītāja Dana Kalpiņa – Geida visus jau gaidīja kuģa konferenču telpā, kura bija pielāgota deju mēģinājumu vajadzībām.

Pēc jaunās sezonas plānu pārrunāšanas un dalībnieku darboties apņēmības noskaidrošanas sākās danči. Iekustēties pēc lielāka pārtraukuma bija mazliet grūtāk nekā vienmēr, taču forši bija visus caur kustībām pasveicināt un apmīļot, tādā veidā atkal pamodinot kolektīva kopīguma garu!

Pēc deju mēģinājuma ātri taisījāmies uz prāmja piedāvāto šova programmu, kur uzstājās patiešām labi dejojāji no Ungārijas ar asprātīgi iestudētām 2 koncertprogrammām. Bija vērts redzēt!

Nākamajā rītā pēc sātīgām zviedru galda tipa brokastīm devāmies uz izkāpšanu Stokholmā, kur **apmeklējām „Deju muzeju”**. Tur mūs pavadīja angļiski runājošs gids, līdz ar to zīmju valodas tulkiem Danai, Rotai, Zanei un Ilvai bija iespēja pārbaudīt savas prasmes tulkošanā no angļu valodas uz latviešu zīmēm. Šķiet, ka izdevās ļoti veiksmīgi sastrādāties un citam citu atbalstīt!

Deju muzejā vispirms mums pastāstīja, kā muzejs radies, kurš šo kolekciju un informāciju par deju vēsturi apkopojis, kā arī parādīja filmu par dažādiem deju stiliem dažādās pasaules malās.

Pēcāk devāmies pa muzeja telpām, lai apskatītu tradicionālo deju attīstības vēsturi caur tērpiem, aprakstiem un vizuālo materiālu, kā arī baleta, īpaši zviedru baleta attīstību.

Muzeja pagrabstāvā vērojām Austrumu (Ķīna, Japāna) deju vēstures ekspozīciju ar patiesi neierasti deju mākslas uzvešanas veidiem,

tērpiem un rekvizītiem. Kopumā ļoti interesanti pasniegta ideja par to, ka deja nav tikai tā, kas pieņemta eiropiešu skatījumā, bet gan jebkura kustība, kas var būt arī dziļi filozofiska. Tas liek aizdomāties!

Pēc tam visi devāmies uz Stokholmas vecpilsētu, kur apskatījām gan šaurāko ieliņu, gan karaliskās ģimenes pili, gan tirgus laukumu un „mazo puisīti”, kuram noglaudot galviņu bija jādama labas domas... Tā kā grupā bijām 20 cilvēki, tad katram bija sava pieredze Zviedrijas galvaspilsētā – citi

bija jau daudz ko redzējuši un vēlējās vienkārši izbaudīt jauko laiku, citi savukārt vēlējās apmeklēt „Vasa” muzeju vai ko citu. Tāpēc nolēmām sadalīties grupiņās, sadalot arī tulkus, un katra grupiņa pēdējās pāris stundās Stokholmā devās savās gaitās.

Žēl, bet atpūtai vienmēr pietrūkst laika – prāmis jau nevienu negaidīs, tāpēc visi jau pievakarē tikāmies atkal kuģa konferenču telpā, lai turpinātu šī pasākuma galveno uzdevumu – dejojot! Šoreiz dejošana bija nedaudz apgrūtināta, jo prāmis šūpojās vairāk nekā turpceļā.

Neskatoties uz stingro režīmu, notika nelielas atkāpītes no kolektīva vadītājas uzstādītās programmas, jo, pateicoties vēl nesen LNS RC strādājošam tulkam kolēģim Rolandam Brikmanim, visiem pavērās iespēja apmeklēt kapteiņa komandtiltiņu. Rolands tagad strādā par apsargu uz „Tallink” prāmja „Isabelle” – viņš mums noorganizēja šo ekskursiju. Iespaidi bija kolosāli, vienīgi fotogrāfijās ar solīdi ģērbto kuģa darbinieku mēs blakus esam treniņtērpos... Bet tas iespaidus un pateicību Rolandam un kuģa apkalpes komandai nemazina!

Vakara turpinājumā atkal jau vērojām ļoti interesantus deju uzvedumus, kā arī dejojām paši līdz rītam...

Kopumā secinājums: nodarbības uz kuģa bija kā kolektīva atkalsaliedēšanās līdzeklis – ja mēs brauktu vienkārši atpūtas braucienā, tad mūsu 20 cilvēku grupa izkliestu pa kuģi kur nu kurais, bet šādā veidā mēs visi pārsvarā noturējāmies kopā un tiešām saturīgi pavadījām savu brīvo laiku.

Paldies jums, mani „bērniņi”, ka, neskatoties uz saviem ikdienas pienākumiem un nogurumu, vienmēr spējat apņemties, savākties un nākt dejojot no sirds! Tas taču uzlādē ar jaunu enerģiju, vai ne!? Lai mums veiksmīga jaunā sezona! ▲

Dana Kalpiņa - Geida

Foto no dejojāju personīgā arhīva

Ko domā lasītāji?

AUSTRIS NIKIFOROVS:

„Vairāk patīk raksti par cilvēkiem, viņu darbiem un panākumiem, arī par LNS pirmsākumiem.

Būtu vēlams rakstīt par mūsu sporta agrākajiem sasniegumiem, par tagadējiem sportistiem. Nezinu, vai vajag tik sīki rakstīt par to, kur, kad, ar ko nodarbojas LNS vadība. Vajag pašu galveno, kas mums jāzina kā LNS biedriem.

Par pašdarbības pasākumiem arī ļoti labi tiek uzrakstīts. Ja uz vietas nesanāk apmeklēt, vismaz izlasu aprakstus un paskatos krāsus foto. Tā saglabāju saikni ar savu biedrību un arī visu LNS, jo KS vispusīgi atspoguļo visus aktuālos notikumus nedzirdīgiem.

Lai mūsu laikrakstam Kopsoli veicas radošais darbs neskaitāmos nākamajos gados!”

DACE LĀCE: *„Man ļoti patīk lasīt par labām, jaukām ģimenēm. „Kopsoli” tādi raksti šad tad mēdz būt, tāpēc tas vienmēr ir mīļš un ik mēnesi gaidīts ciemiņš. Lasu visu, pat it kā man neinteresantus rakstus, jo kādā dzīves brīdī laba atziņa, padoms var noderēt un būt vajadzīgs, tāpēc jāzina. Visi raksti ir labi sagatavoti, aktuāli un saprotami. Tātad var būt vajadzīgi.*

LNS vadības kalendārs aizņem diezgan daudz vietas avīzē, bet tautai taču vajag zināt, ko dara vadība, kādus jautājumus risina, ko panākusi.

„Kopsoli” lasu papīra formātā – ļoti patīk lasīt avīzes gultā. Elektronisko versiju ne visai patīk lietot, tikai īsus rakstus pārskatu, bet garākus – tikai papīra formātā. Zinu, ka mūsu biedrībā ir tādi, kuri labāk par maksu pasūta „Kopsoli” papīra formātā, lai gan var lasīt par brīvu elektroniskajā formātā.

Par autoriem – nevaru pateikt, kuri labāk patīk, jo lasu pašus rakstus un bieži pat nepaskatos, kurš ir autors.

KS teksti man ir saprotami, man nav vajadzīgs, lai saturu pārstāstītu zīmju valodā. Bet citiem varbūt to vajag. Jo esmu ievērojusi, ka Facebook daudzi lūdz nerakstīt garus teksta komentārus, bet savu sakāmo pateikt zīmju valodā.” ▲

Pasākumi biedrībās novembrī

ALŪKSNĒ

- 5.,22.11 pl.12 Informācijas diena
8.11 pl.12 Laikrakstu apskats
12.11 pl.12 Pārrunas
15.11 pl.12 LR proklamēšanas diena
"Latvijas valsts svētki"
26.11 pl.12 Nedzirdīgo ziņas

VALMIERĀ

- 5.,12.,19.,26.11 15.30 Dejas
7.,14.,21.,28.11 pl. 10 Virtuālā māksla
7.11 pl. 14 No visa pa druskai
9.11 pl. 12 Mārtiņdiens
13.11 pl. 12 Kas jauns muzejā?
14.11 pl. 14 Jaunākās ziņas LNS, pasaulē
16.11 pl. 12 Latvijai jau 101!
21.11 pl. 14 Ticēt vai neticēt horoskopam?
28.11 pl. 14 Ingas virtuve

VENTSPILĪ

- 4.11 pl. 18 IK "Sports"
7.,21.11 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu
apskats
11.11 pl. 18 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi
14.11 pl. 11 IK "Rokdarbi"
19.11 pl. 18 "18. novembris"
25.11 pl. 18 IK "Kulinārija"
28.11 pl. 11 Pārrunas "Jaunami pasaulē"

RĪGĀ

- 2.11 pl. 14 Rītausmai – 50
(jubilejas pasākums)
13.11 pl. 16.30 Latvijas dzimšanas diena
6.,20.,27.11 pl. 16.30 "Par aktuāliem
notikumiem Latvijā un pasaulē"

JELGAVĀ

- 16.11 pl. 11 Draudzības sacensības
boulingā

PLAŪVIŅĀS

- 16.11 pl. 12 Mārtiņdiens

JŪRMALĀ

- 9.11 pl. 11 Pārrunas pie tējas tases

RĒZEKNĒ

- 5.,19.,28.11 pl. 12 Avīžu un žurnālu
koplasīšana

- 7.11 pl. 12 IK „Vissija” „Svētku dekori”
12.11 pl. 12 Ko mēs zinām?
14.11 pl. 12 Pārrunas „Mana Latvija”
23.11 pl. 13 Rēzeknes RB 70 gadu jubilejas
pasākums
26.11 pl. 12 IK „Saimniecīte”

DAUGAVPILĪ

- 5.,12.,26.11 pl. 13 Laikrakstu apskats
7.11 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
8.,15.,22.11. pl. 10 Nūjošanas nodarbība
14.11 pl. 13 Kulinārijas nodarbība
16.11 pl. 7 Ekskursija uz Stokholmu
19.11 pl. 13 Lekcija
21.11 pl. 13 Konditorejas nodarbība

KULDĪGĀ

- 5.,12.,19.,26.11 pl. 10 Vingrošana/dejas
6.11 pl. 12 Avīžu koplasīšana
7.,14.,11 pl. 10 Peldbaseina apmeklējums
8.11 pl. 12 Mārtiņdiens
13.11 pl. 12 18. novembra svētku galds
18.11 pl. 12 Biedrības vadītāja uzruna.
Dalība pilsētas rīkotajā gaismas
ceļa veidošanā. Katram līdzi
svēcīte vai pašu gatavots
lukturītis. Groziņu vakars.

LIEPĀJĀ

- 5.,12.,19.,26.11 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu
apskats
5.,12.,19.,26.11 pl. 13 Jaunami LNS mājas
lapā un videoziņās
7.,14.,21.,28.11 pl. 18 IK "Dejosim,
dziedāsim!"

- 9.11 pl. 15 Retro izstādes pasākums

- 10.,30.11 pl. 13 Ziepju darbnīca
12.11 pl. 13.30 Mārtiņi un Lāčplēša diena
19.11 pl. 13.30 Latvijai 101

SMILTENĒ

- 7.11 pl.12 Laikrakstu ziņas
14.11 pl.12 Viktorīna "Gudrais Mārtiņš"
28.11 pl.12 Pārrunas

JAUNPIEBALGĀ

- 9.11 pl.12 Svinam Mārtiņdienu!

Mīļi sveicam!

Godājamie novembra jubilāri!

*Uz mākoņmalas uzņemties
Un jūrām lidot pāri –
Šis sapņu neprāts
Lai aizvien jūs mazliet skāris!*

Kuldīgas biedrībā

9.11 AGRIS VICINSKIS

Smiltenes biedrībā

3.11 SOFIJA CĪRULE

Daugavpils biedrībā

17.11 PĒTERIS LĀČPLĒSIS

Rīgas biedrībā

3.11 BIRUTA ILZĒNA

6.11 INESE BRIŠKA

12.11 VERONIKA CVETKOVA

12.11 GUNĀRS KRAĢIS

18.11 IMANTS ROBERTS ZUNDA

19.11 JURIS HOTINČENKO

21.11 ARNO TULS

21.11 MĀRA AUZIŅA

25.11 GUĻIKO KANDELAKI

Liepājas biedrībā

9.11 ANITA DUREIKA

Rēzeknes biedrībā

10.11 GAĻINA TELIŠEVSKA

Nākamais numurs 13. novembrī

Līdzjūtības

† Izsakām dziļu līdzjūtību **Guntai Teterei**, atvadoties no māmiņas, un **Artim Aumeisteram** atvadoties no vecmāmiņas.

Valmieras biedri un draugi

† Aizgājuši mūžībā mūsu biedri **ARKĀDIJS KURMEĻOVS** (15.12.1954. – 30.08.2019) un **LEONORA SKUDRA** (17.02.1939.- 5.09.2019).

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem un draugiem.

LNS Daugavpils RB

† Mūžībā aizgājusi Rīgas RB biedre **HEĻA GOTLĪBA** (23.07.43 – 29.09.19). Izsakām visdziļāko līdzjūtību viņas tuviniekiem un draugiem.

LNS Rīgas RB

UZMANĪBU!

Ja gribi uzvarēt erudīcijas konkursos – Lasi!

Lasi vairāk!

Lasi vairāk par citiem!

Lasi arī "Kopsolī"! Jo:

- No kurienes smeļamies ziņas par LNS vēsturi? – No "Kopsolī"!
- Kur var atrast tādu informāciju, kas nav nekur citur? – "Kopsolī"!
- Tavs vārds saglabāsies LNS vēsturē, ja par tevi būs rakstīts – kur? –
- Kopsolī"!

Arī turpmāk "Kopsolī" varēs bez maksas saņemt e-pastā.

Tie, kuri vēlas saņemt "Kopsolī" iespīestā variantā, tāpat kā līdz šim, varēs abonēt Latvijas Pastā (14,89 eiro/gadā) un saņemt mājās vai pasūtīt saņemšanai uz vietas Informācijas nodaļā, Rehabilitācijas centrā vai Rītausmā (13,44 eiro/gadā).

Elektroniskā veidā "Kopsolī", tāpat kā līdz šim, tiks izsūtīts visiem LNS biedriem, kuri uzrādījuši savu e-pasta adresi.

Jūsu "Kopsolī"